

Konkurenceschopnost české ekonomiky a střednědobý výhled

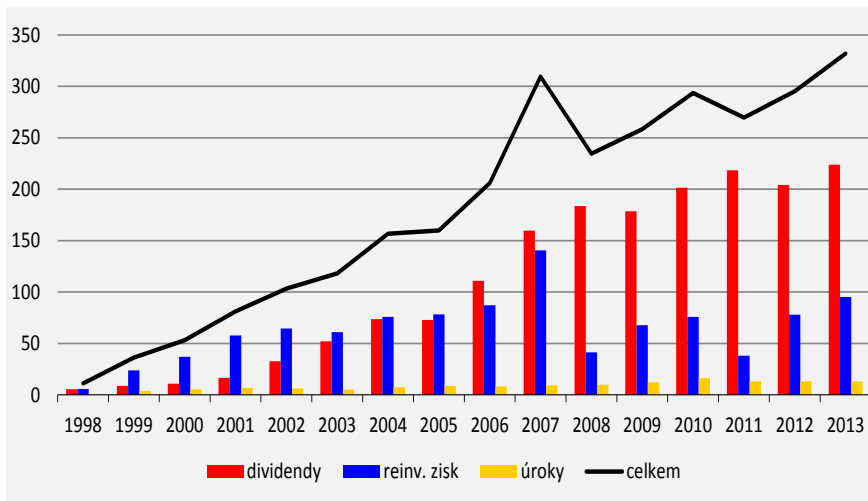
Jiří Rusnok

Člen bankovní rady
Česká národní banka

Strojírenství Ostrava
Ostrava, 22. dubna 2015

- **Konkurenceschopnost** = soubor institucí (veřejných i soukromých), hospodářských politik a řady ekonomických faktorů určujících úroveň ekonomické **produktivity** dané země
- Úroveň ekonomické produktivity je rozhodující pro:
 - míru ekonomické **prosperity** dané ekonomiky (obyvatel, firem),
 - míru **výnosnosti** investic do této ekonomiky (a tudíž její dlouhodobou atraktivitu pro investory).

Vývoj výnosů z PZI v ČR (mld. Kč)

Zdroj: Žďárský, ČNB

Průměrná výnosnost PZI v SE regionu (v%)

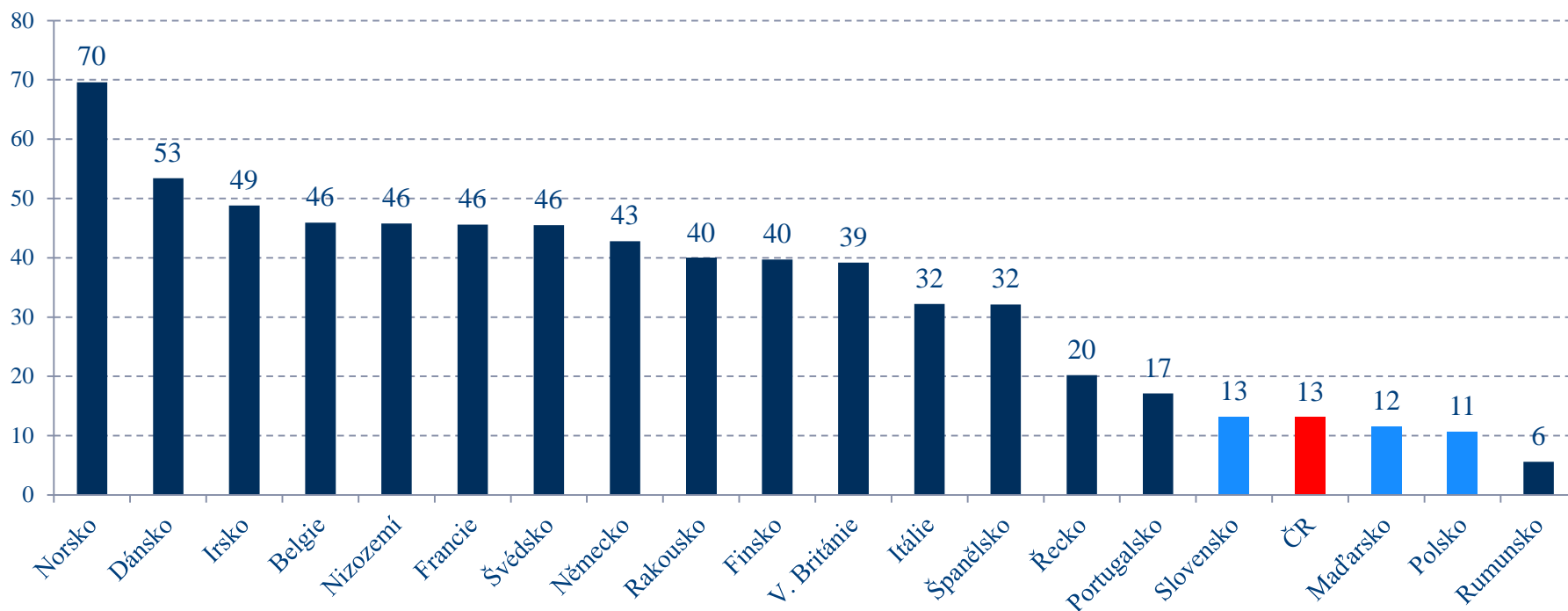
	průměr 2003 až 2008	průměr 2009 až 2012
Česká republika	13,8	12,5
Maďarsko	10,8	8,4
Polsko	10,8	9,4
Slovinsko	8,8	3,3
Slovensko	14,7	9,4

Zdroj: Eurostat a výpočty ČNB

Výnosnost z PZI = (dividendy + reinv. zisk + úroky) / stav PZI v minulém roce

- Od roku 2006 setrvale roste podíl dividend na zisku z PZI, především na úkor reinvestovaného zisku (to lze z velké části zdůvodnit životním cyklem investic).
- Průměrná výnosnost PZI v ČR dlouhodobě převyšuje ostatní SE státy.
- Kromě dlouhodobě lepší výkonnosti PZI v ČR se nabízí vysvětlení ve vyšším podílu zahraničních vlastníků v relativně ziskovějších odvětvích (finanční sektor, energetika) nebo v nižším zdanění v odvětvích s omezenou konkurencí (v porovnání s jinými SE státy).

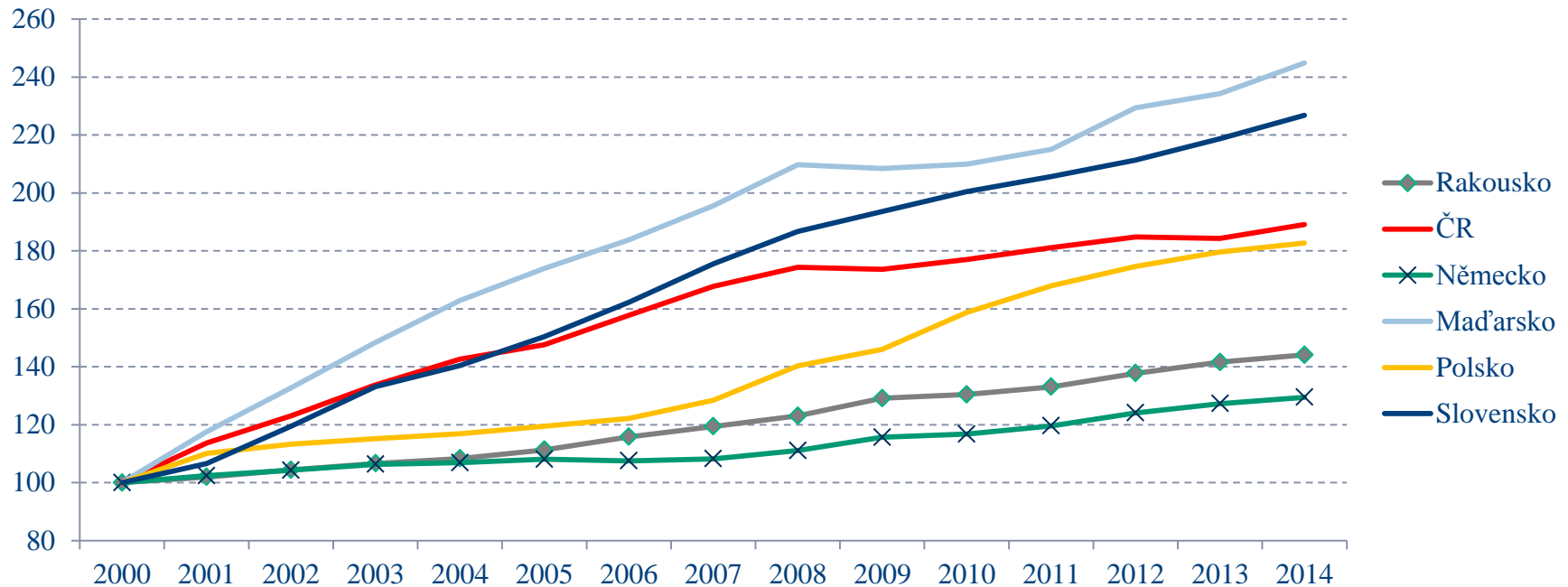
Produktivita práce – EUR/hodinu (2013)

Zdroj: Eurostat

- Přestože produktivita práce v české ekonomice za uplynulých 10 let rostla v průměru o 1,6%, tj. 3krát rychleji než produktivita Německa, nadále zůstává výrazně nižší, než ve většině zemí eurozóny.
- V tempu růstu produktivity ČR předstihují Polsko (2,6 %) a Slovensko (3 %).
- K nižšímu průměrnému tempu produktivity ČR přispěla především vleklá recese v letech 2011 – 2013.

Hodinové náklady práce (rok 2000 = 100)

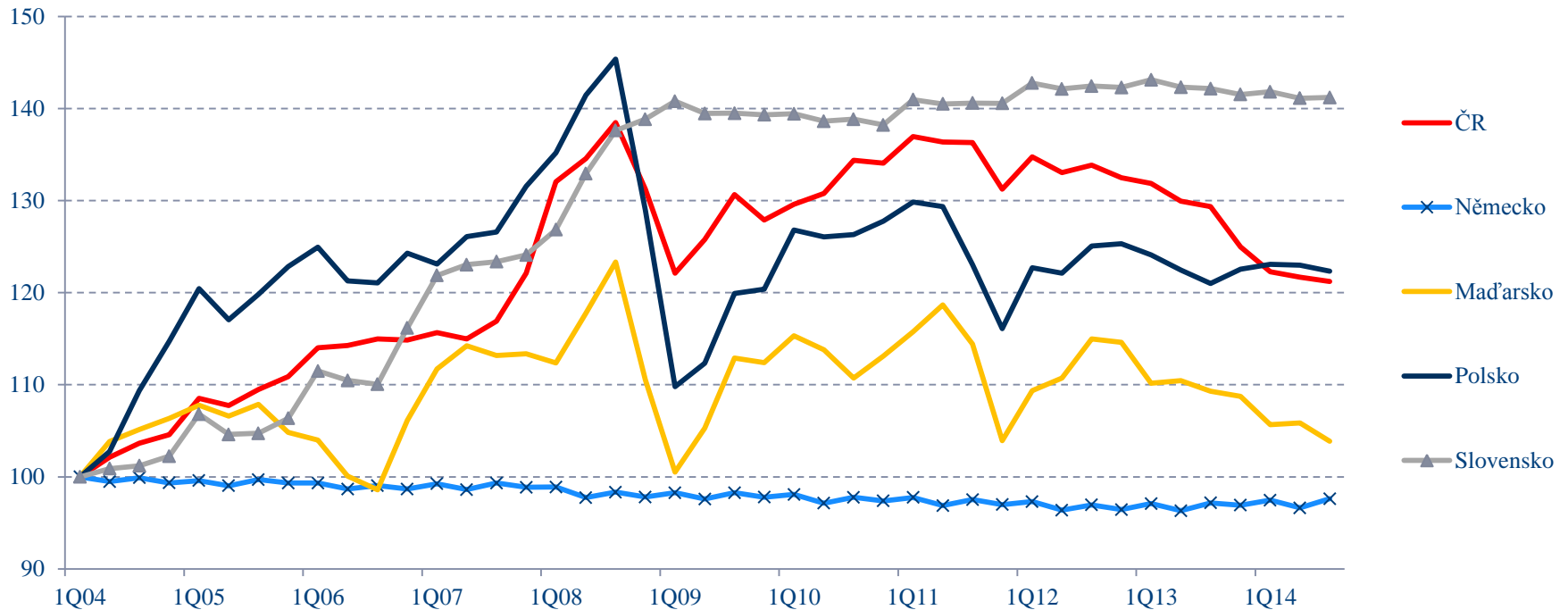

Zdroj: Eurostat

- Případnou ztrátu konkurenceschopnosti z titulu nižšího tempa růstu produktivity však kompenzovala umírněnější dynamika růstu jednotkových mzdových nákladů (v porovnání s ostatními středoevropskými státy).
- Svůj podíl na tomto vývoji měla i politika ČNB – udržování relativně nízké míry inflace, a tím pádem i umírněný růst mezd.

Vývoj devizového kurzu

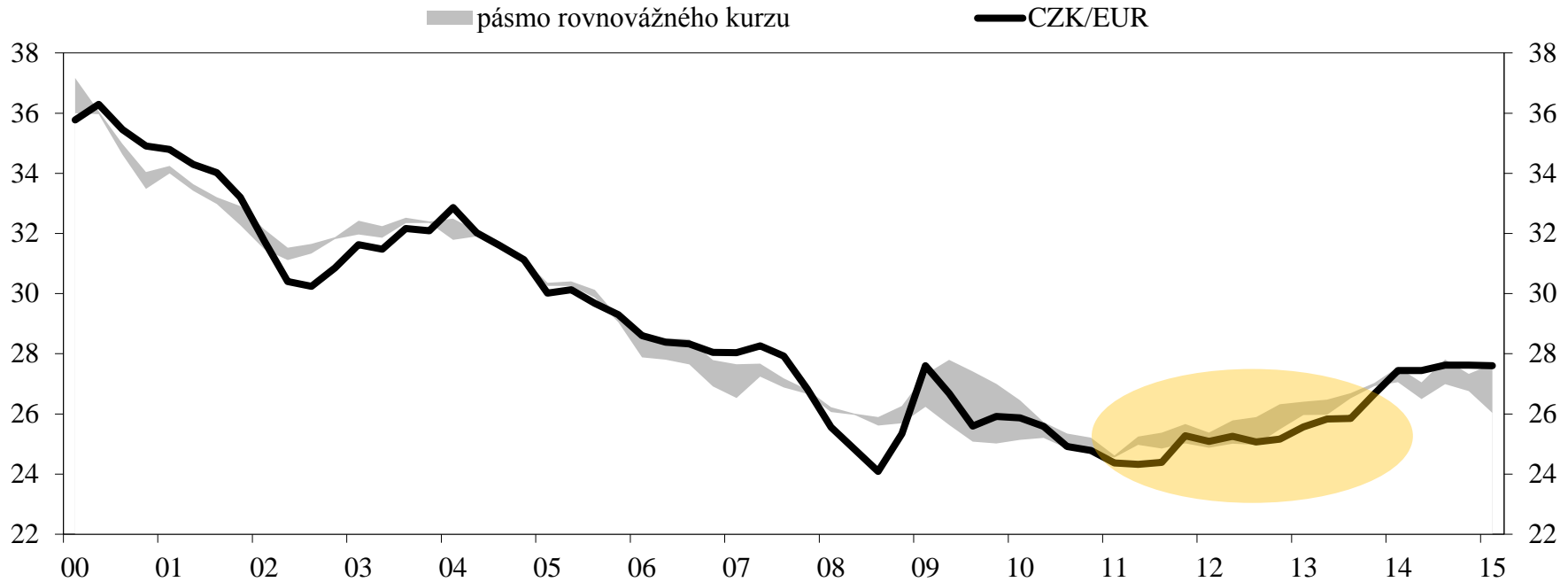
Reálný efektivní devizový kurz (1Q 2004 = 100)

Zdroj: Eurostat, deflován nominálními jednotkovými náklady práce

- Až do roku 2012 reálný efektivní kurz koruny posiloval rychlejším tempem než tomu bylo v případě HUF a PLN (prudší posílení zaznamenala slovenská koruna před přijetím eura).

Nominální devizový kurz

Zdroj: ČNB, rovnovážné pásmo podle modelu BEER A FEER

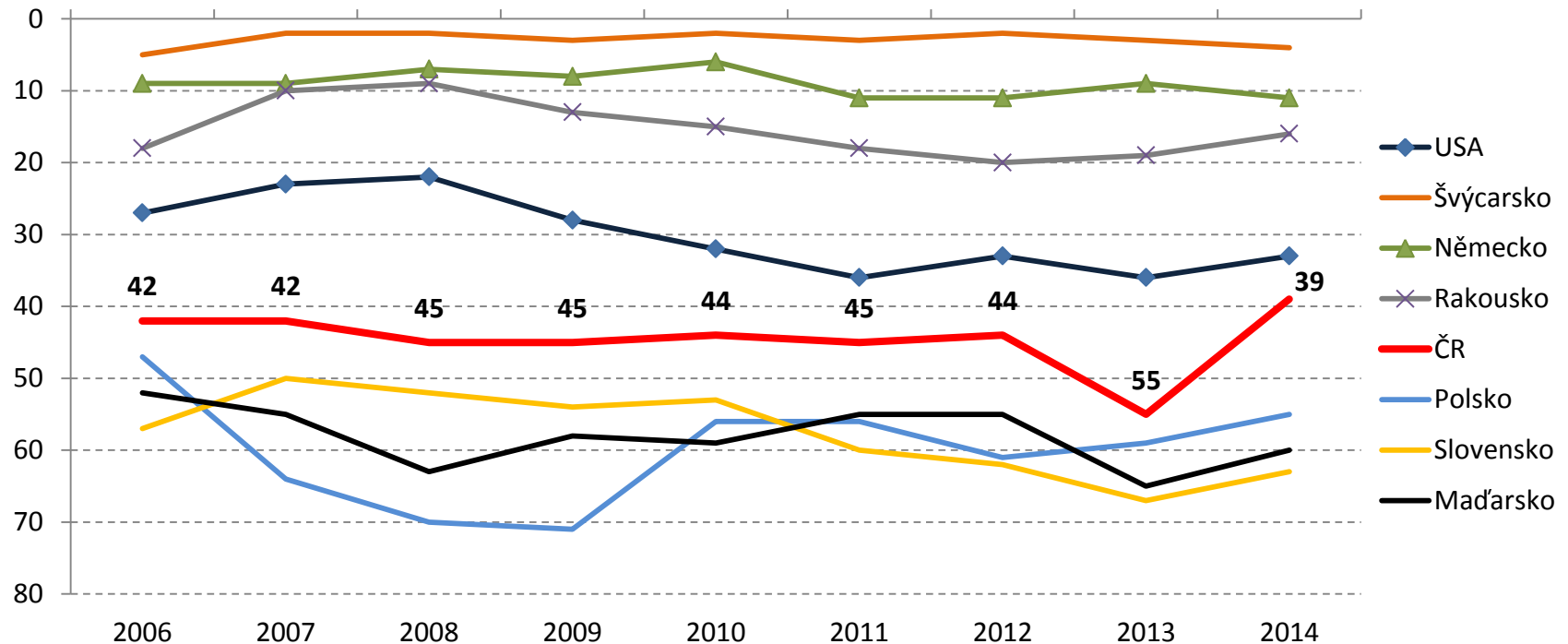
- Podle modelových odhadů ČNB byl devizový kurz koruny v letech 2011 až 2013 (tedy do ustanovení kurzového závazku ČNB) silnější vůči euru, než by odpovídalo rovnovážné úrovni.

12 hlavních pilířů konkurenceschopnosti rozdělených do tří dílčích indexů

- **Základní ekonomické podmínky** - instituce, infrastruktura, makroekonomické prostředí, zdraví a základní vzdělání
- **Faktory umocňující efektivitu** - vyšší vzdělání a trénink, efektivní trhy produktů, práce, rozvinuté finanční trhy, technologická vyspělost a dostatečná velikost trhu)
- **Schopnost inovace a faktory podnikatelské sofistikovanosti**

(* World Economic Forum, The Global Competitiveness Report)

Subindex základních ekonomických podmínek (podle pořadí v mezinárodním srovnání)

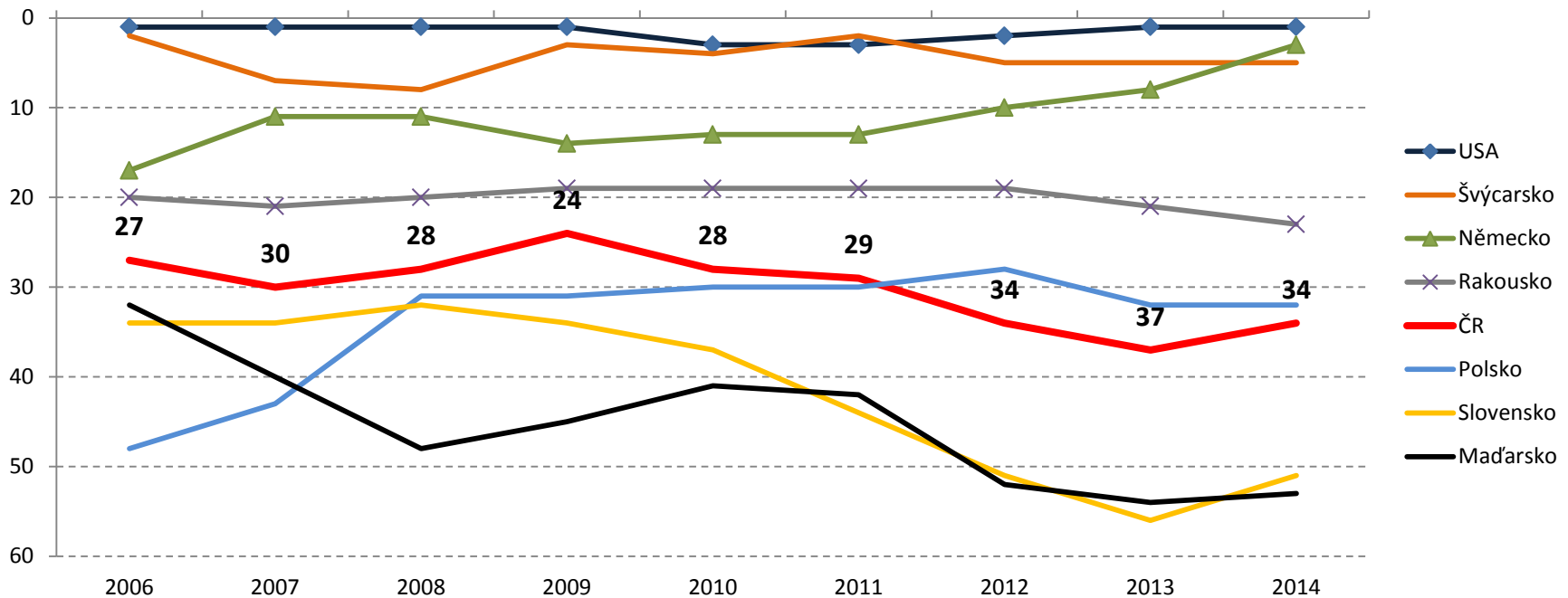

Zdroj: World Economic Forum

- V hodnocení ‚základních ekonomických podmínek‘ Česká ekonomika předstihuje ostatní středoevropské země.
- V roce 2014 došlo k snížení veřejného deficitu; pozitivně je hodnoceno zlepšení úvěrových podmínek na finančním trhu. Kritická naopak zůstává nízká pružnost trhu práce a nízká schopnost ČR udržet si talentované a vysoce kvalifikované experty.

Faktory umocňující efektivitu

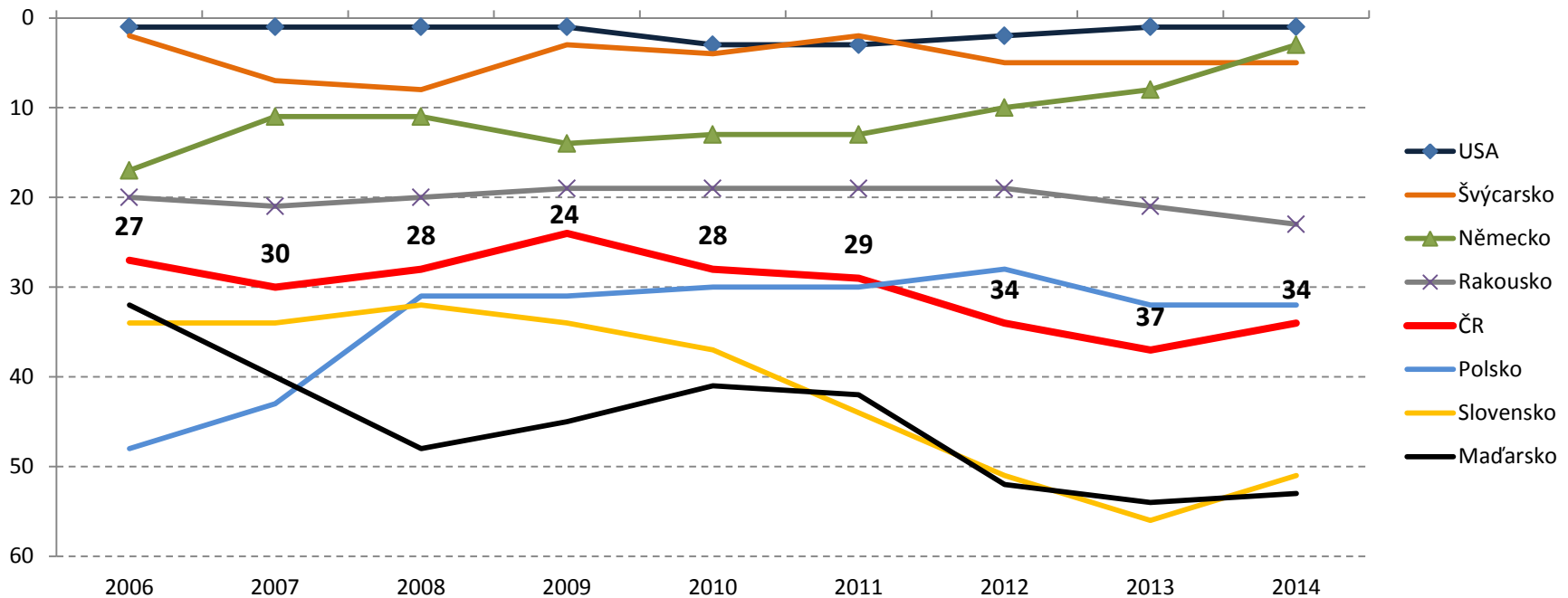
Subindex faktorů efektivitu (podle pořadí v mezinárodním srovnání)

Zdroj: World Economic Forum

- V hodnocení faktorů efektivitu nás předstihlo Polsko. Kritická zůstává nízká pružnost trhu práce a nízká schopnost ČR udržet si talentované a vysoce kvalifikované experty.

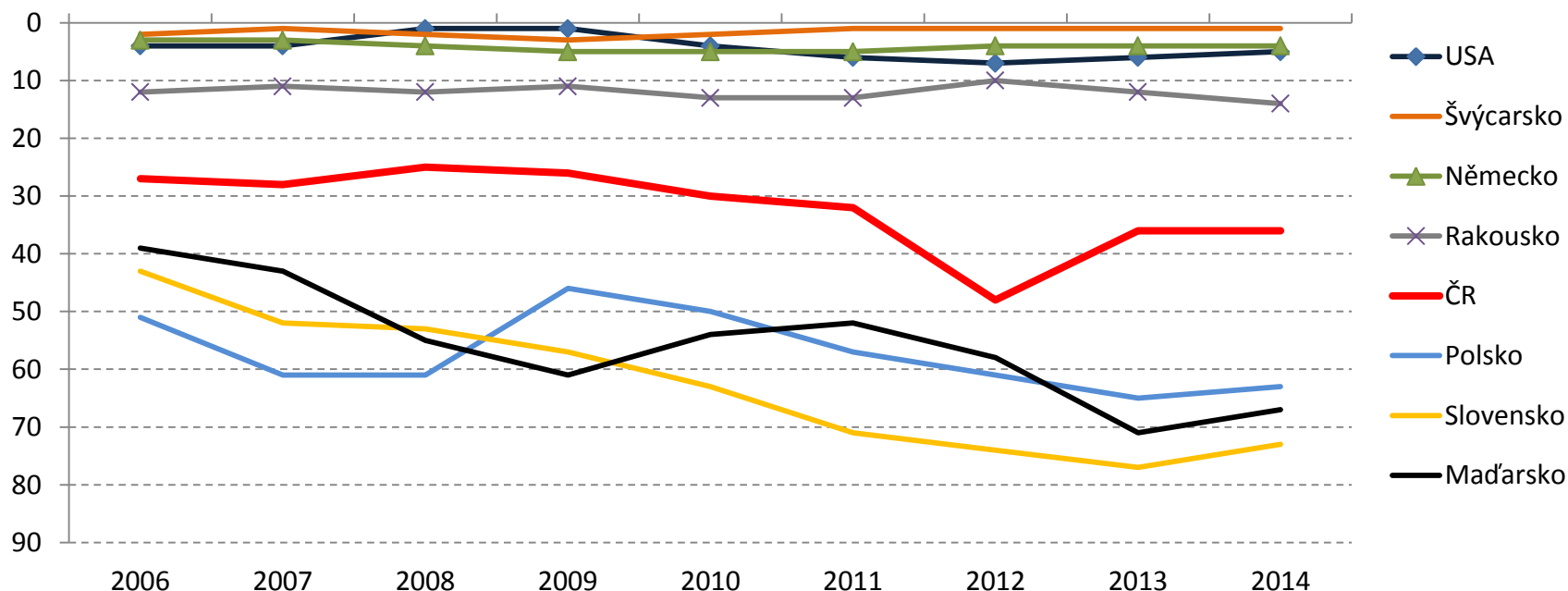
Subindex faktorů efektivitu (podle pořadí v mezinárodním srovnání)

Zdroj: World Economic Forum

- V hodnocení faktorů efektivitu nás opět předstihlo (ze středoevropských zemí) Polsko. Kritická zůstává nízká pružnost trhu práce a nízká schopnost ČR udržet si talentované a vysoce kvalifikované experty.
- Rezervy v dalším růstu konkurenceschopnosti představuje především nižší kvalita vysokoškolského vzdělání.

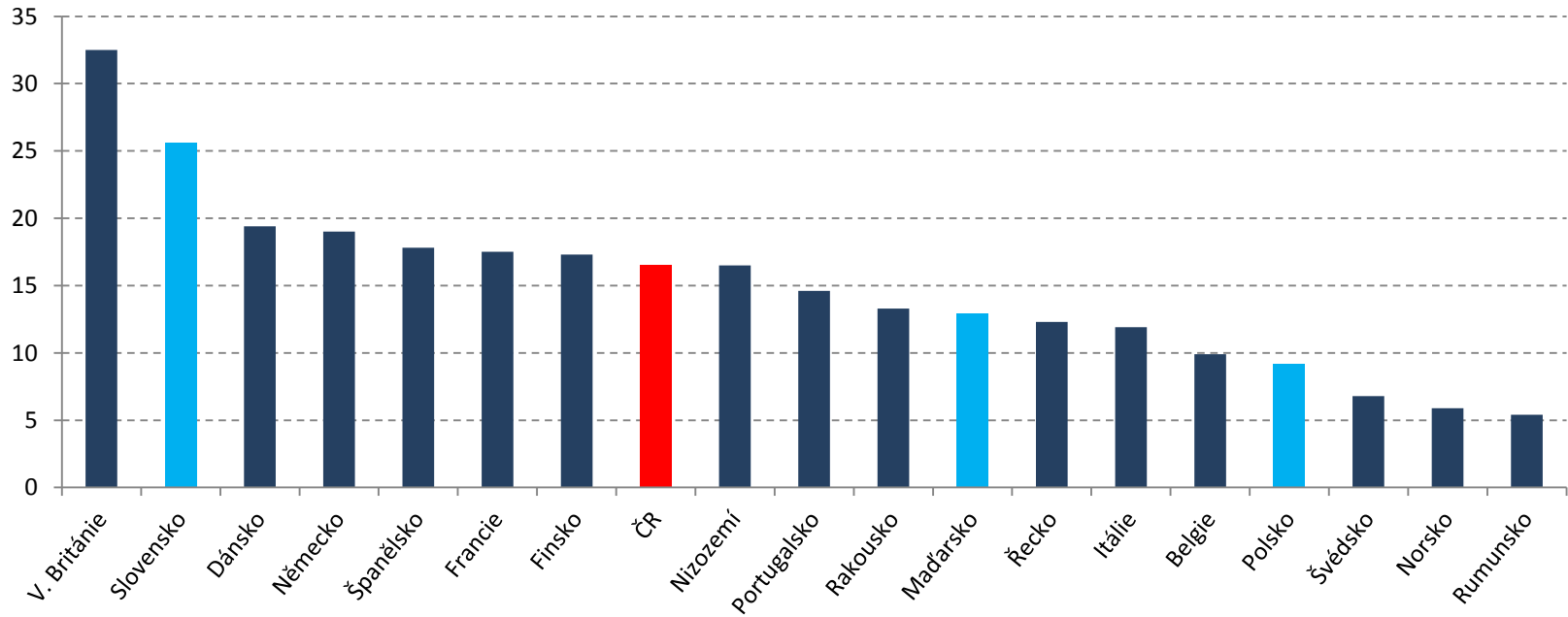
Subindex faktorů schopnosti inovace a faktorů podnikatelské sofistikovanosti (podle pořadí v mezinárodním srovnání)

Zdroj: World Economic Forum

- Výsledky průzkumu globální konkurenceschopnosti řadí ČR dlouhodobě mezi nejvyspělejší ekonomiky, které mohou dosahovat růstu konkurenceschopnosti především vyšší mírou inovací.
- Ve schopnosti využití inovací předstihuje ČR své střeoevropské sousedy, dlouhodobě však výrazně zaostává za lídry této vyspělé skupiny ekonomik.

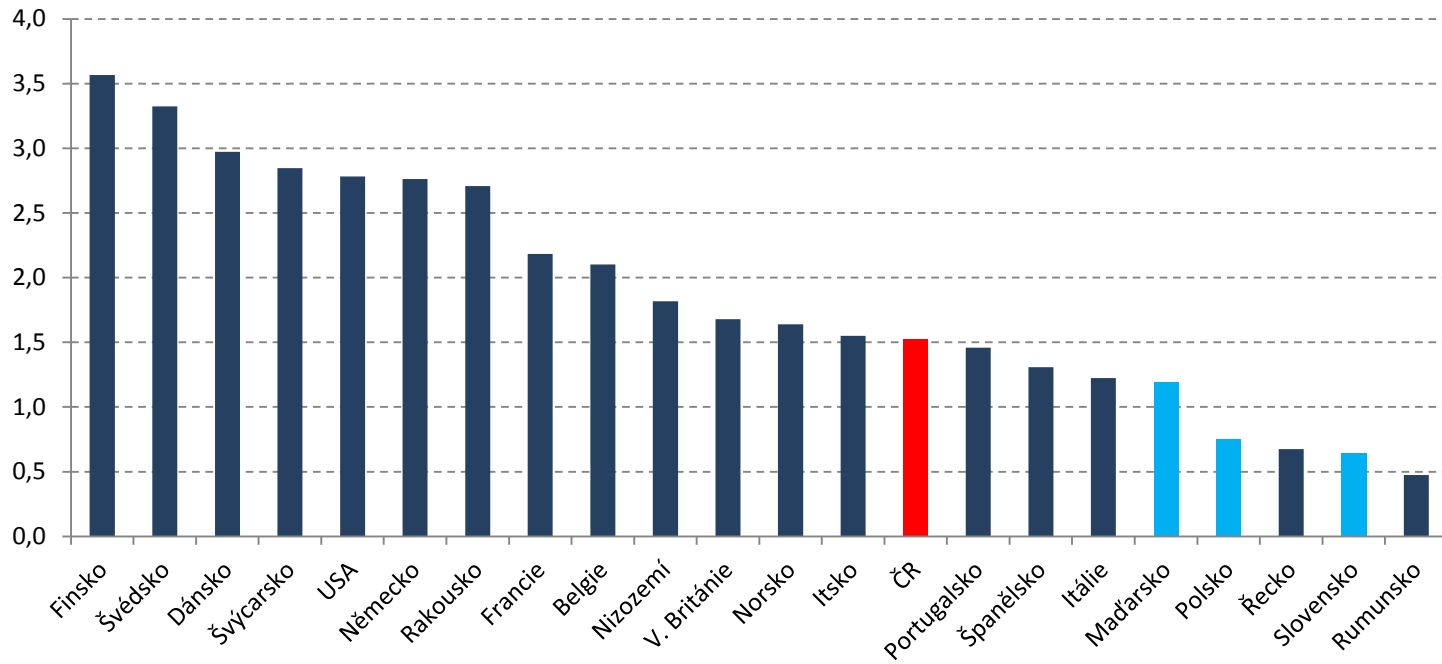
(Podíl tržeb z nových produktů na celkovém obratu průmyslových podniků nad 10 zaměstnanců, %)

Zdroj: Eurostat; Community Innovation Survey

- Podíl tržeb z nově zaváděných produktů na celkovém obratu průmyslových podniků ČR odpovídá vyspělejšími zemím; zaostává však výrazně za Slovenskem

(podíl na HDP, %)

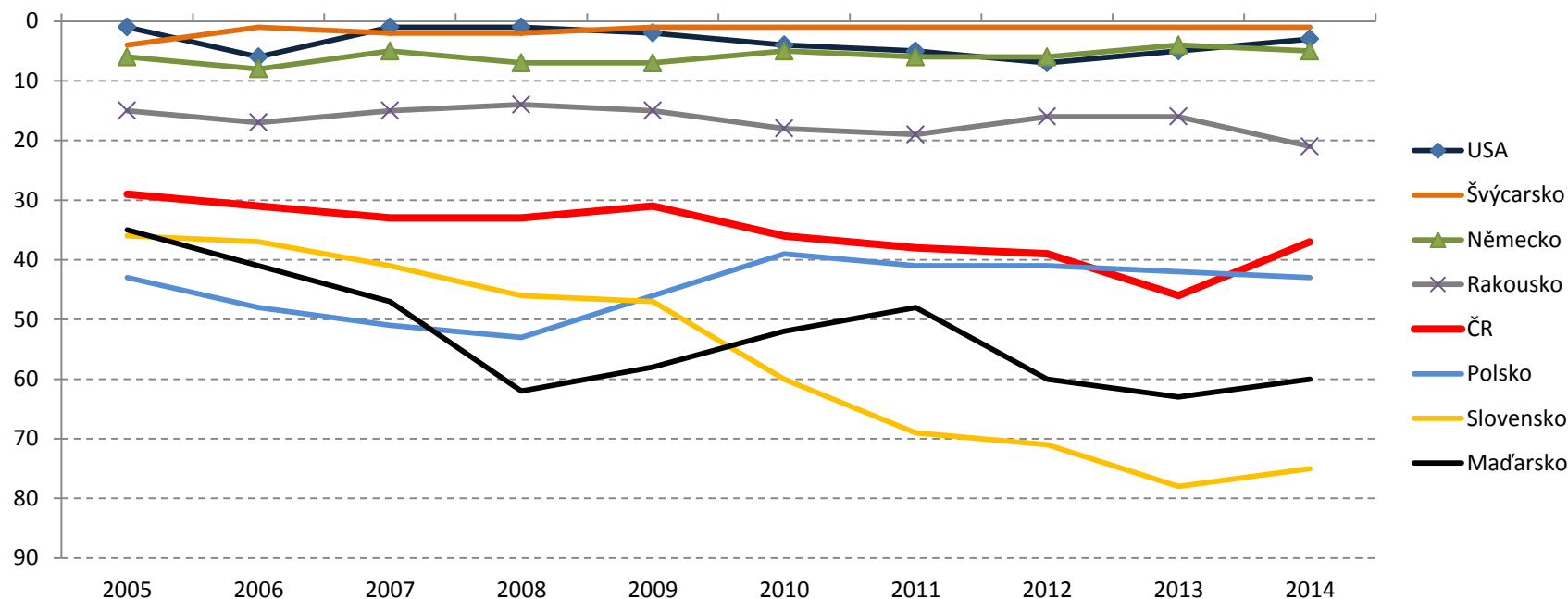

Zdroj: Eurostat

- V relativním vyjádření převyšují výdaje na výzkum a rozvoj ČR úroveň ostatních středoevropských zemí, výrazně však zaostávají za rozvinutými zeměmi.

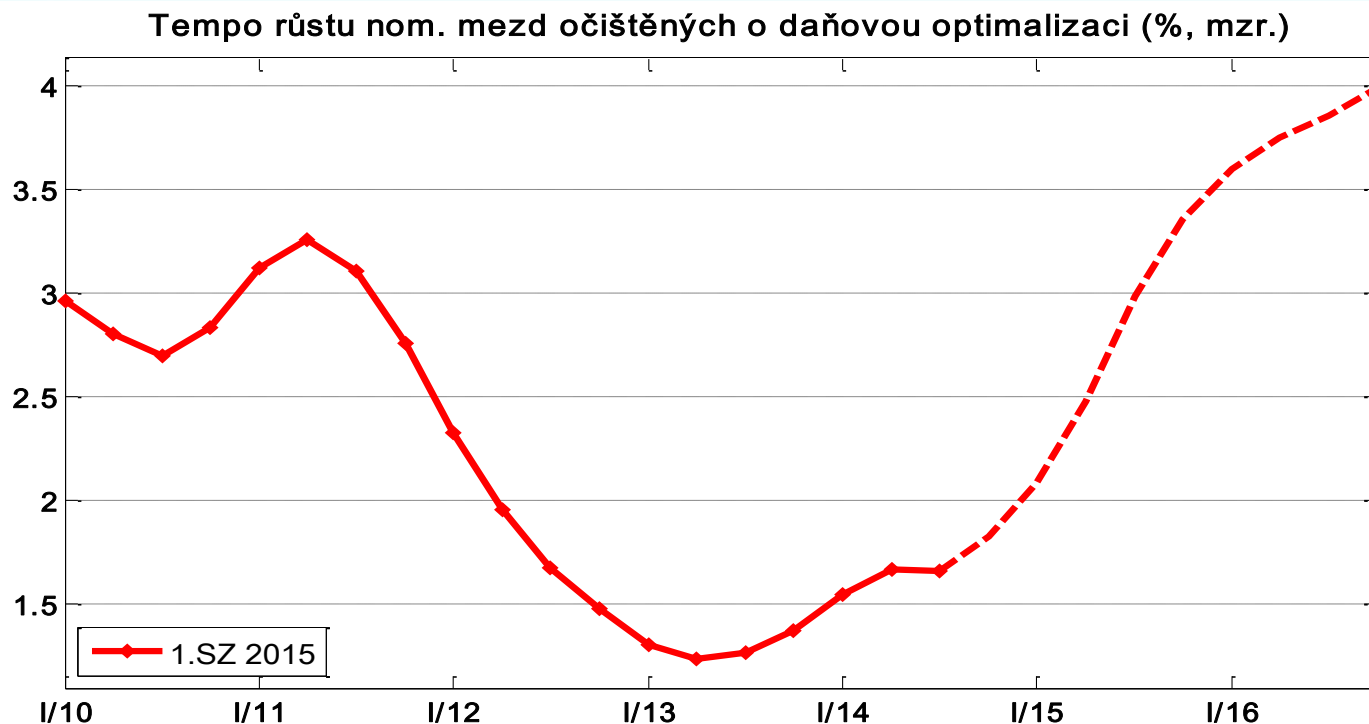
Index globální konkurenceschopnosti

(podle pořadí v mezinárodním srovnání)

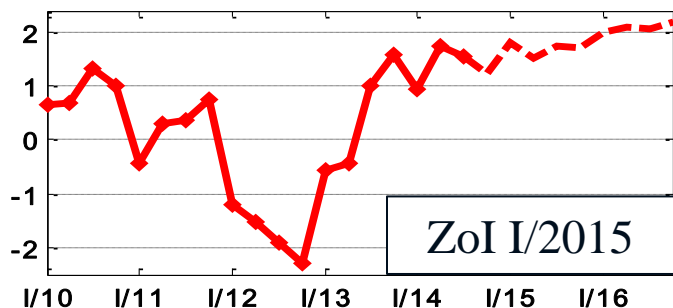
Zdroj: World Economic Forum

- V hodnocení celkového indexu konkurenceschopnosti si ČR v roce 2014 vylepšila pozici o devět míst (na 37. místo v globálním srovnání) a zvrátila tak pětiletý sestupný trend; především díky výraznému zlepšení hodnocení funkce institucí (byť z velmi nízkých hodnot), díky ekonomickému oživení a postupnému zlepšování situace na trhu práce.

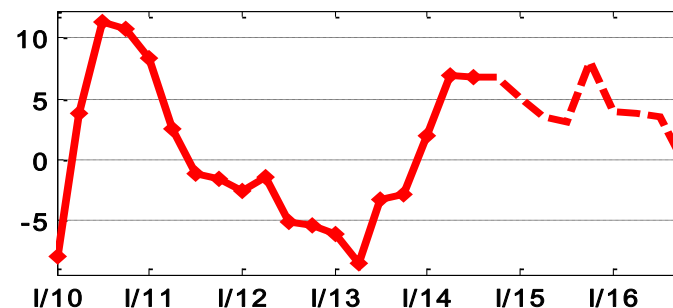

- Dynamika růstu mezd v podnikatelské sféře (očištěných o vliv daňové optimalizace) se bude plynule zvyšovat.
- Očekávané výrazné zrychlení růstu mezd v nepodnikatelské sféře v letošním roce odráží jejich loňské listopadové a letošní lednové zvýšení.
- Růst průměrné mzdy v ČR v letech 2015 a 2016 postupně zrychlí na 2,8 % a 3,6 % (oproti tempu 2,4 % v roce 2014).

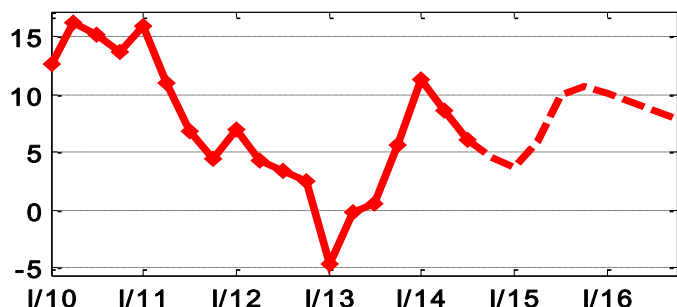
Spotřeba domácností (% , mizr.)

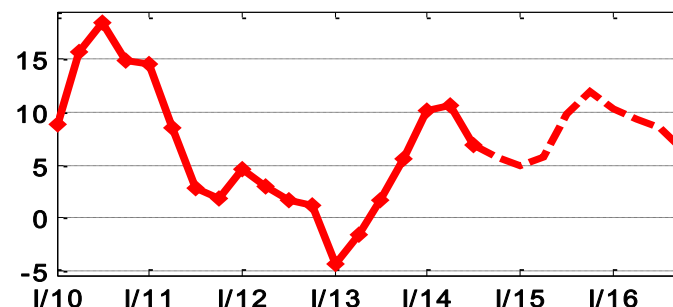
Hrubá tvorba kapitálu (% , mizr.)

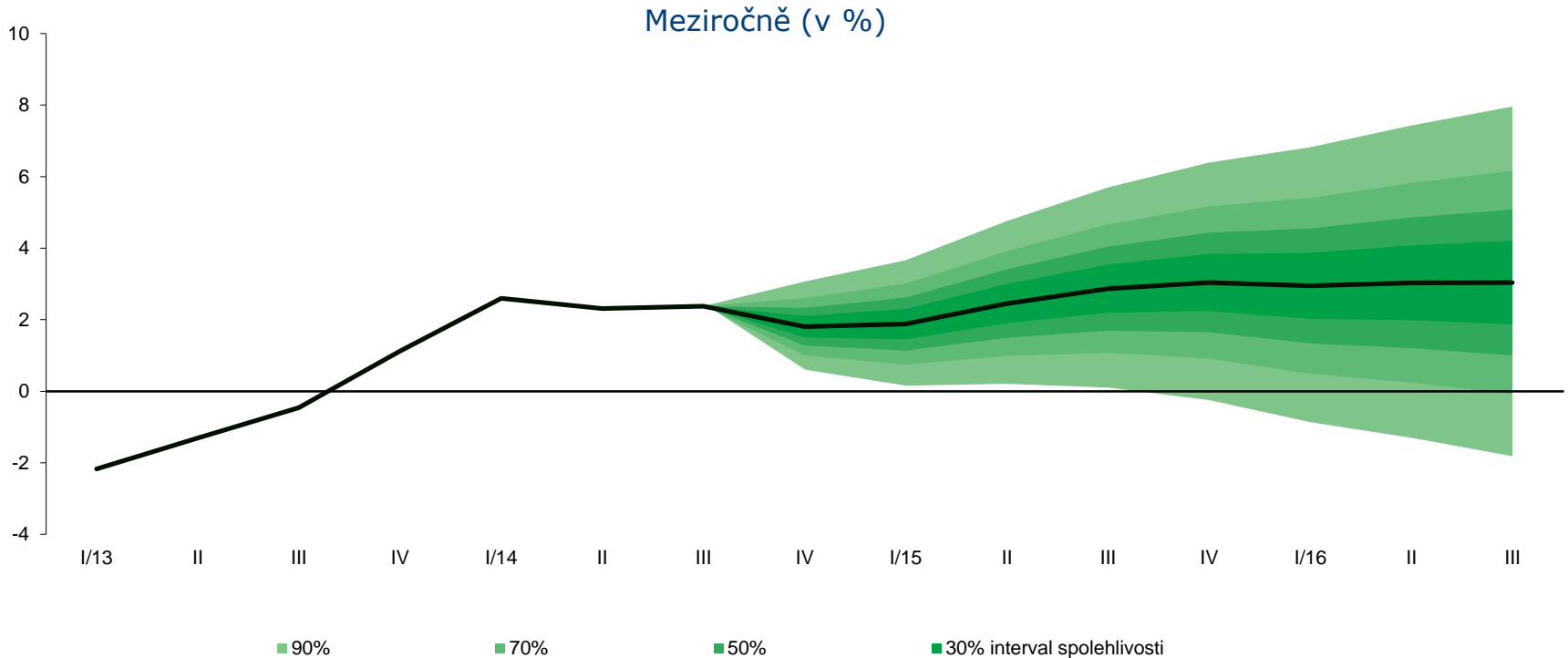
Vývozy (% , mizr.)

Dovozy (% , mizr.)

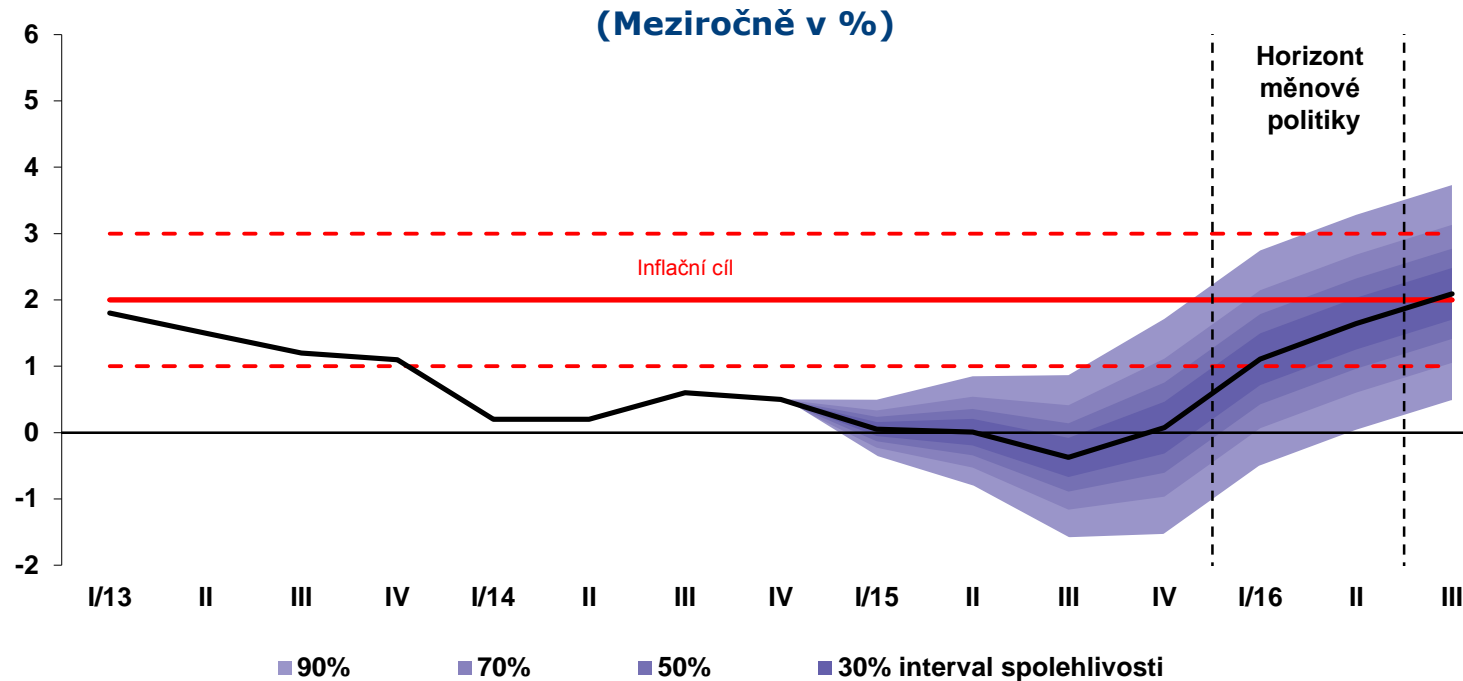

- Růst nominálních příjmů domácností a jen pozvolna oživující růst spotřebitelských cen (především díky vlivu propadu cen ropy) se promítne do postupného zrychlování růstu reálného disponibilního důchodu, a tudíž i spotřeby domácností.
- K růstu investiční poptávky přispívá oživení vládních investic, zvyšující se zahraniční poptávka, oslabený kurz koruny a klesající náklady na energie.
- Exporty, resp. importy zrychlí s oživením zahraniční, resp. domácí poptávky.

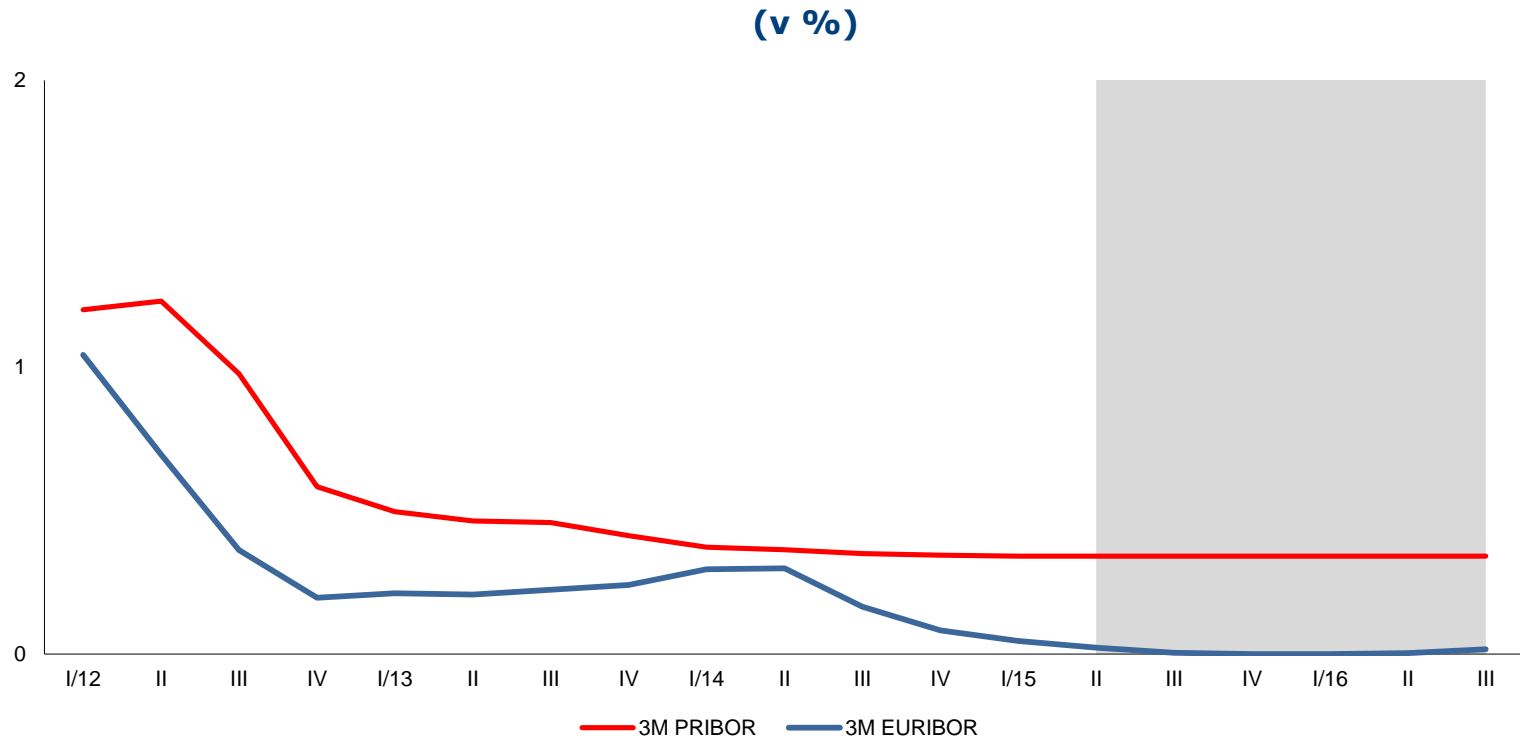
Zdroj: Česká národní banka, Zpráva o inflaci I/2015

- Na českou ekonomiku budou v letošním roce příznivě působit zrychlení růstu zahraniční poptávky, nízké ceny ropy, uvolněné domácí měnové podmínky a expanzivní fiskální politika.
- **HDP postupně zrychlí z loňských 2 % na 2,6 % (2015) na 3 % (2016).**

Zdroj: Česká národní banka, Zpráva o inflaci I/2015

- Vývoj spotřebitelské inflace bude odrážet sílící proinflační působení pokračujícího růstu domácí ekonomické aktivity a zrychlujícího růstu mezd.
- V opačném (protiinflačním) směru budou dočasně působit dovozní ceny, jejich příspěvek k inflaci zůstane v letošním roce záporný.
- Celková i měnověpolitická inflace se budou v roce 2015 pohybovat blízko nuly, resp. v mírně záporných hodnotách. Během roku 2016 se pak postupně zvýší k 2% cíli.

Zdroj: Česká národní banka, Zpráva o inflaci I/2015

- Aktuální prognóza předpokládá stabilitu tržních úrokových sazeb na stávající velmi nízké úrovni používání kurzu jako nástroje měnové politiky do konce roku 2016 (tedy na celém svém horizontu).

Děkuji za pozornost.

Jiří Rusnok
Česká národní banka
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1

Jiri.Rusnok@cnb.cz
Tel: 224 412 000